

Liikenne- ja viestintävirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto Liikenne- ja viestintäviraston vuoden 2022 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) mukaisen perustellun kannanottonsa Liikenne- ja viestintäviraston vuoden 2022 tilinpäätöksestä.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Tilinpäätöslaskelmat ja liitteet sekä tilinpäätösanalyysi on laadittu säännösten mukaisesti. Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista. Toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyjä tietoja voidaan pitää oikeina ja riittävinä.

Talousarvion noudattamisesta Valtiontalouden tarkastusvirasto on tilintarkastuskertomuksessa raportoinut, että momentille 28.90.20 (Julkisen sektorin yhteisen tietohallinnon ja tiedon hallinnan kehittäminen, siirtomääräraha 3 v vuoden 2020 talousarviossa) on talousarvion ja valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a §:n vastaisesti kohdennettu vuodelle 2023 kuuluvia menoja vuoden 2022 menoiksi (297 153 euroa). Menettelyllä on valtion talousarviosta annetun lain 7 §:n vastaisesti pidennetty siirtomäärärahan käyttöaikaa. Muilta osin talousarviota on noudatettu

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Vuodelle 2022 virastolle oli tulossopimuksessa asetettu yhteensä 8 tulostavoitetta, joiden toteutumisesta mitattiin kaikkiaan 17 mittarin ja niitä koskevan 30 tavoitetason avulla. Tavoitetasoista 28 toteutui kokonaan. Yksi tavoitetaso toteutui osittain ja yksi jäi kokonaan toteutumatta. Viraston voi katsoa suoriutuneen vuodesta hyvin ja tukeneen ansiokkaasti hallinnonalan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista.

Virasto on toimintakertomuksessa selostanut ja analysoinut tavoitetasojen toteutumia. Liikenne- ja viestintämarkkinoita koskevan lainsäädännön valvonnan ja markkinoiden seurannan mittarista jäi toteutumatta säännöllisten raporttien ensimmäisten pilottien käynnistämiseen liittyvä tavoitetaso. Virasto on luonut ministeriölle säännöllisesti tuotettaville markkina-seurannan raporteille mallin, mutta mallin pilotointia ei ehditty toteuttamaan. Tämä johtui siitä, että ministeriöllä ei ole ollut osoittaa tähän omasta puolestaan tarvittavaa resurssia. IoT-tuotteiden (esineiden internet) tietoturvamerkkiä koskeva tavoitetaso toteutui osittain. Vuoden 2022 loppuun mennessä oli myönnetty 25 tietoturvamerkkiä ja tämän osalta tavoite toteutui. Kaupallisten toimijoiden osuus uusista arvioinneista jäi kuitenkin alle tavoitteena olleen 80 prosentin.

Tulossopimuksen liitteenä on viraston perustoimintaan liittyviä tavoitteellisia tunnuslukuja, jotka eivät ole varsinaisia tulostavoitteita vaan niitä seurataan osana tulosohejausta. Tunnusluvut ovat kehittyneet pääosin suunnitellusti, mutta lupien myöntämistä määräajassa ja asiakasyhteydenottojen vastaamista koskevista tunnusluvuissa on poikkeamaa. Lupien myöntämisen määräajat saavutettiin muutoin, mutta tavoitteesta jäätin tieliikenteen ammattiliikenteen ja merenkulun luvissa. Edellisessä syynä oli pääasiassa kuulemisiin kulunut aika ja jälkimmäisessä koronan jälkeinen hakuruuhka. Asiakasyhteydenottoihin liittyen poikkeaman syynä olivat etenkin koronapandemiasta johtuvat asiakaspalveluhenkilöstön poissaolot, mutta myös uuden asiakaskontaktien käsittelyjärjestelmän käyttöönoton aiheuttamat viivästykset.

Viraston suoritteiden kustannusvastaavuustavoitteet eivät vuonna 2022 toteutuneet. Julkisoikeudellisten suoritteiden kolmen vuoden kustannusvastaavuuskeskiarvo oli 107 prosenttia (tavoite 97–103 prosenttia). Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuustavoite ylittyi selvästi olleen 192 prosenttia (kolmen vuoden keskiarvo; tavoite 116–122 prosenttia). Vuonna 2022 maksuperustelain mukaisten julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 108 % ja liiketaloudellisten suoritteiden 206 %, johon kiinnitettiin huomioita myös tilintarkastuksessa. Tarkastuksessa saadun käsityksen perusteella kyseessä on sellaisia liiketaloudellisesti hinnoiteltavia hyödykkeitä, joiden tuottamiseen ei liity julkisen vallan käyttöä ja suoritteiden hankkiminen on asiakkaalle vapaaehtoista. Tuotot liiketaloudellisista suoritteista toteutuivat tilikaudella budjetoitua suurempina ja kulut huomattavasti pienempinä tavoiteltua vähäisemmän toiminta-aktiiviteetin takia; esimerkiksi kehitystehtäviä on siirtynyt tuleville vuosille.

Viraston henkilötövuosimäärä oli 942,6 (900,6). Henkilöstön tyytyväisyysindeksi on VMBaro-kyselyn perusteella 3,66 (3,52 vuonna 2021). Johtajuus-, innovointikyvykkyys- ja työyhteisöindeksien tavoitetasot saavutettiin johtajuusindeksiä lukuun ottamatta, jonka tulos oli 3,5 (tavoitetaso 3,7).

Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostavastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Virasto on asianmukaisesti ja riittävästi raportoinut sekä analysoinut tavoitteiden toteutumista.

Viraston toimintaan vaikutti merkittävästi aiempien vuosien rekrytointikielloista ja YT-neuvotteluista seurannut resurssipula, joka osittain heijastuu edelleen viraston tunnuslukuihin. Virasto ei myöskään ole saanut käynnistettyä kaikkia suunnitelmiensa mukaisia kehityshankkeita. Virasto on eri yhteyksissä tuonut esille, että sillä on suunnitelmallinen ote tilanteen korjaamiseksi.

Ministeriö panee tyytyväisenä merkille viraston VMBaron osa-alueiden myönteisen kehityksen ja virastossa toteutettujen kehittämistoimenpiteiden vaikutuksen vuonna 2022. VMBaro-kyselyn innovointikyvykkyys- ja työyhteisöindeksien arvot ovat nousseet merkittävästi. Myös johtajuusin-

deksi on noussut vuodesta 2021, mutta indeksin arvo on kuitenkin edelleen alle tavoitetason. Ministeriö pitääkin tärkeänä, että virasto jatkaa edelleen määrätietoisesti johtamisen kehittämistoimenpiteitään.

Ministeriö on tyytyväinen, että virasto on aiempia vuosia perusteellisemmin selostanut siirtomenojen merkitystä ja vaikutuksia. Ministeriö kannustaa virastoa kuitenkin edelleen kehittämään raportointia. Etenkin liikenteen tukemiseen osoitettujen siirtomenojen osalta toimintakertomuksessa olisi mielekästä tuoda esille myös siirtomenoilla aikaansaatuja suorite- ja tehokkuustietoja.

Virastoa pyydetään huomioimaan, että luvun 1.2 (Tuloksellisuus) taulukoinnista puuttuu Ilmatieteen laitoksen, Väyläviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston yhteinen liikenteen olosuhdetietoja koskeva tulostavoite 3.3 sekä tuotosten ja laadunhallinnan tunnuslukujen taulukko. Kyseinen tulostavoite ja kyseiset tunnusluvut on kuitenkin raportoitu asianmukaisesti luvuissa 1.5.1 (Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet) ja 1.5.2 (Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu).

Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti ja liitetiedot on esitetty talousarvioasetuksen ja valtiovarainministeriön määräyksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Tilintarkastuskertomuksessa raportoidussa tapauksessa koskien talousarvion noudattamista virasto on todennut toimineensa Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaan. Muilta osin talousarviota on noudatettu.

Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö pitää hyvänä Liikenne- ja viestintäviraston suunnitelmallista otetta toiminnan ja talouden tasapainottamiseksi. Ministeriö painottaa, että Liikenne- ja viestintäviraston on pyrittävä edistämään tehtäväkokonaisuuksia ja hankkeita suunnitelmien mukaisesti. Myös suunniteltujen toimenpiteiden siirtymisen tai hidastumisen ennakointi on tärkeää.

Virastolle on osoitettu laajoja ja strategisesti merkittäviä tehtäväkokonaisuuksia, joiden eteneminen on hallinnonalan tavoitteiden kannalta keskeistä. Haasteiden ilmaantuessa on tärkeää, että näiden osalta virasto ja ministeriö käyvät yhdessä läpi, mitä olemassa olevilla resursseilla on mahdollista saada aikaan ja mitä ei, ja että tästä on yhteinen käsitys. Tärkeää on yhdessä tunnistaa ne keskeisimmät tavoitetasot ja etapit, jotka ensisijaisesti pyritään hallinnonalan strategisten tavoitteiden toteuttamisen kannalta saavuttamaan. Tämä on samalla välttämätön riskienhallintakeino.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Hallinnonalan konserniyhtenäisyyttä tukevaa ohjausmallia ja siihen liittyviä prosesseja sujuvoitetaan edelleen.

Tulosohjauksen strategisuutta lisätään hallinnonalan toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi. Tähän tullaan kiinnittämään erityistä huomiota uusia monivuotisia tulostavoitteita valmisteltaessa. Strategisten tavoitteiden etenemisen varmistamiseksi ministeriö edellyttää, että tulostavoitteiden mittareiden ja tavoitetasojen tulee olla selkeitä ja sellaisia, että niiden toteutuminen voidaan konkreettisesti todeta.

Ministeriö jatkaa viraston kanssa hyväksi havaittua menettelyä, jossa haasteiden ilmaantuessa asioita ja niiden syitä käydään yhdessä läpi ja muodostetaan tilannekuvaa. Yleisesti ottaen tuloksellisuuden parantamisessa korostuu edelleen hallinnonalan yhteistyö ja yhteinen tekeminen.

Timo Harakka
liikenne- ja viestintäministeri

Minna Kivimäki
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeriön osastot
Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori

VN/6344/2023-LVM-5

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: